

LBRIS

We know
books

Fotografie coperta I:

Portretul lui Lucian Blaga de **Marcel Iancu**

DTP: **Sorina Bela**

Este interzisă reproducerea totală sau parțială a textelor, pe orice suport audio, video sau electronic, fără acordul deținătorului drepturilor de autor.

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**

BADEA, ADRIAN

Lucian Blaga și estetica barocului / Adrian

Badea. – Craiova: Aius, 2022

ISBN 978-606-092-038-0

821.135.1

© **Editura Aius Printed**

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

**Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România**

Editura **Aius** Craiova, 2022
str. Pașcani, nr. 9, 200151
tel.: 0351-467 471
e-mail: editura.aius@gmail.com
aius.ro

ISBN 978-606-092-038-0

ADRIAN BADEA

LUCIAN BLAGA ȘI ESTETICA BAROCULUI

Craiova, 2022

Cuprins

Partea I	5
Barocul ieșit din lumină	6
Partea a II-a	31
Barocul panesc	33
Partea a III-a	47
Barocul mării treceri	47
Concluzie	68
Bibliografie	73

Barocul ieșit din lumină

Fixarea principalelor coordonate ale barocului reprezintă o miză foarte complicată, având în vedere faptul că aducem în discuție unul dintre cele mai controversate curente cultural-artistice. Barocul, ca și curent cultural-artistic, s-a manifestat în lumea europeană între 1550-1750, perioada sa de glorie fiind 1600-1700. Astfel, la sfârșitul secolului al XVI - lea încrederea în sine a Renașterii a fost înlocuită de conștiința barocă a iluziei; această epocă a barocului este considerată o

criză a culturii, care se caracterizează prin rafinamentul și predilecția pentru extravaganta.¹

După cum susține Eugenio D'Ors, barocul reprezintă o constantă istorică, un mod de a privi viața și lumea, înainte de a fi un simplu stil istoric. G. Călinescu, influențat de B. Croce, îl consideră un stil hibrid, promovând arta pură, gratuitatea, spiritul artist, de atelier, foarte vizibil la Bolintineanu, Macedonski, Arghezi, Blaga și Teodoreanu.

Lucian Blaga îi oferă și el o caracterizare în opera sa *Trilogia cunoașterii*; pentru acesta barocul:

¹ Renașterea a considerat omul centrul și beneficiarul creației; ea preamărea frumusețea corpului și perfecțiunea inteligenței umane. Barocul, în schimb, a fost un antiumanist, iar în acest sens trebuie să golim termenul de orice conotație negativă și trebuie să vedem prin el o atitudine metafizică care, preocupată de sensul existenței și de condiția umană, provoacă un sentiment tragic al vieții.

și realizează modul și profilul atât de caracteristic, mulțumită perspectivelor sale largi, infinite și datorită nesățioasei sale dragoste de forme, ce nasc neliniștite, din ele însele, repetând și variind nelimitat același motiv. Barocul se caracterizează prin aplecare spre tot ce e dinamic, prin repudierea calmului și a simplității liniare, prin înclinarea pătimașă spre mișcarea vie și abruptă, spre clocotul cu rotocoale al liniilor, spre umflare și nemăsurat. Barocul e eminentamente spectaculos, și excrescențele sale formale, contorsionate, nu sunt totdeauna acoperite și de un fond sufletesc, deși, pe de altă parte, nicio altă epocă nu a dat dovezi de un mai amplu registru afectiv.²

Prin urmare, literatura barocă se caracterizează printr-o ostentație stilistică bogată, prin jocuri de cuvinte, prin căutarea emoției și a plăcerii estetice. Spre deosebire de literatura

² Blaga, Lucian, *Trilogia cunoașterii*, Editura Minerva, București, 1983, p. 179.

renascentistă, literatura barocului pune accentul pe dezamăgire și pesimism. Astfel, barocul descoperă drama vieții, tragedia existenței, pe care o exprimă sincer, plenar, uneori sumbru; literatura barochistă fiind plină de clișeele și de toposurile instabilității: umbra, norul, vântul, de obsesia timpului care nu mai poate fi oprit, de caducitatea vieții, de înșelăciunea păcatelor, de lumina unei lumi proteice, mereu schimbătoare.³

Universul baroc pune în lumină o rețea de teme și motive de largă circulație, acesta utilizând în mod disproporționat adjectivele, hiperbolele, elipsele, metaforele, perifrazele, antitezele și aluziile mitologice.

Poetica barocului are o singură mare temă: moartea. Thanatos e

³ Cf. Moșneagu, Bogdan, *Barocul postbizantin. Realități istorice și culturale*, în Buletinul Fundației Academice „A.D. Xenopol”, Iași, 2002, Nr. X, p. 31.

leit-motivul creațiilor⁴ unor scriitori care au fost considerați „ciuma gustului”; „ciumă” care a atins un număr mare de artiști.

Lucian Blaga dezvăluie orizonturile unei creații poetice cu elemente barochiste încă din primul său volum de versuri, *Poemele luminii* (1919).

Poetul-filosof ne prezintă în volumul său de debut, care cuprinde poeme construite în jurul metaforei luminii, cunoașterea *Universului* prin iubire, deoarece lumina primordială se identifică cu lumina iubirii. Astfel, *Poemele luminii* sunt dominate de *eul stihial* care se simte parte integrată a „merului Tot” (a întregului).

Emblema sau mai bine zis inima volumului este reprezentată de poemul *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*, în care poetul își expune concepția personală despre procesul

⁴ *Ibidem*.